

Bruxelles, den 20.9.2017
COM(2017) 534 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-
PARLAMENTET**

Fremme af vækst og samhørighed i EU's grænseregioner

{SWD(2017) 307 final}

1. GRÆNSEREGIONERNE ER AF BETYDNING FOR DEN EUROPÆISKE UNION

Den Europæiske Union (EU) og dens nærmeste naboer i Den Europæiske Frihandelssammenslutning (EFTA) har 40 indre landgrænser¹. Den europæiske integrationsproces har i løbet af de seneste årtier hjulpet de indre grænseregioner til at omdanne sig fra hovedsagelig perifere regioner til områder med vækst og muligheder. Fuldførelsen af det indre marked i 1992 betød en stigning i EU's produktivitet og en reduktion af omkostningerne via afskaffelse af toldformaliteter, harmonisering eller gensidig anerkendelse af tekniske forskrifter og lavere priser som følge af konkurrence; samhandelen inden for EU er på 10 år steget med 15 %, og der er skabt yderligere vækst og omkring 2,5 mio. flere arbejdspladser.

Disse forandringer har haft både positive virkninger (fri bevægelighed har øget interaktionen på tværs af grænserne på lokalt plan) og negative virkninger (beskæftigelsen inden for toldadministration og dertil knyttede tjenesteydelser er faldet) for grænseregionerne². Overordnet betragtet er der skabt flere muligheder for at udvikle fælles tjenester og aktiviteter på lokalt plan.

EU's indre grænseregioner...

- Dækker 40 % af EU's territorium
- Tegner sig for 30 % af befolkningen — 150 millioner mennesker
- Tegner sig for 30 % af EU's BNP
- Er hjem for 2 millioner grænsependlere, hvoraf 1,3 millioner er grænsearbejdere, hvilket er 0,6 % af samtlige beskæftigede i hele EU (f.eks. 450 000 i Frankrig, 270 000 i Tyskland, 140 000 i Polen og 135 000 i Slovakiet)

I artikel 174 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde anerkendes grænseregionernes udfordringer, og det fastslås, at Unionen, når den udvikler og gennemfører foranstaltninger til at styrke sin økonomiske, sociale og territoriale samhørighed skal lægge særlig vægt på disse regioner.

Siden 1990 er der med Interreg-midler ydet støtte til programmer for grænseoverskridende samarbejde i EU's grænseregioner, bl.a. i de områder, der grænser op til EFTA-lande. Der er finansieret tusindvis af projekter³ og initiativer, der har bidraget til at forbedre den europæiske integration. De vigtigste resultater af Interreg-programmerne omfatter: øget tillid, bedre netværksmuligheder, bedre miljø, bedre sundhed og økonomisk vækst⁴. Med alt fra mellemfolkelige projekter til infrastrukturinvesteringer og støtte til institutionelle samarbejdsinitiativer har Interreg gjort en reel forskel for grænseregionerne og bidraget til deres omstilling.

Dette arbejde fortsætter i dag med knap 6 mia. EUR fra EU-budgettet, som er øremærket til de grænseoverskridende Interreg-programmer 2014-2020. Disse gennemføres ved alle

¹ EFTA: Norge, Schweiz og Liechtenstein. Island deler kun søgrænser med EU. Se kortet på s. 3.

² Af statistiske grunde er de anvendte data/oplysninger baseret på NUTS 3-regioner i henhold til den europæiske nomenklatur for statistiske territoriale enheder: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts>.

³ KEEP-databasen, som finansieres af Interreg, indeholder en liste over projekterne: www.keep.eu.

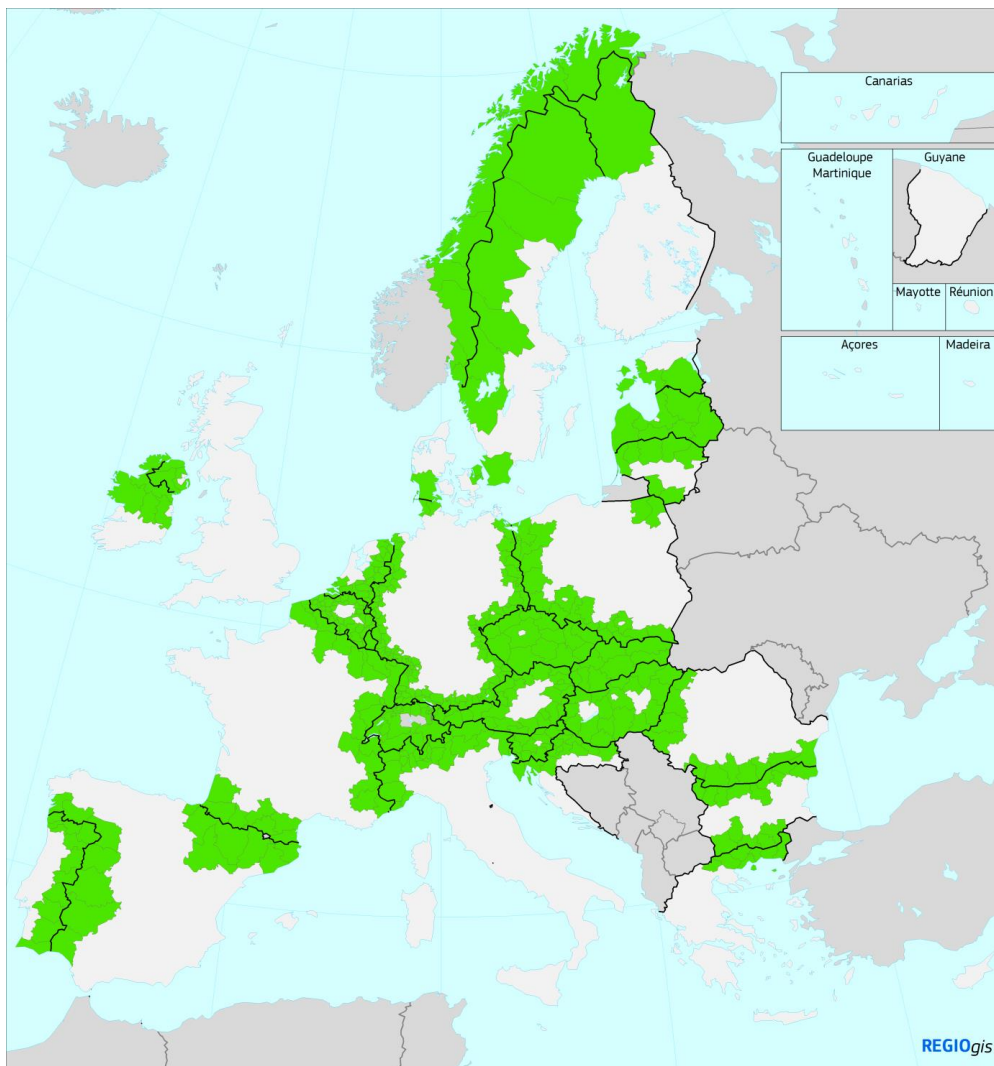
⁴ De fem vigtigste resultater blev fremhævet i 2015 i forbindelse med Interregs 25-årsjubilæum.

grænser, så det sikres, at der kan opnås yderligere fremskridt mht. integrationsprocessen, og at grænseregionernes fulde potentiale kan udnyttes. Investeringerne til forbedring af levevilkår vil være betydelige: fælles miljøtiltag og fælles foranstaltninger til imødegåelse af konsekvenserne af klimaændringer vil føre til bedre beskyttelse af befolkningerne i grænseregioner. Grænseregionernes økonomiske og innovative potentiale vil blive udnyttet yderligere med fælles forskningsinitiativer og -faciliteter. Intelligente specialiseringsstrategier vil skabe øget innovation på regionalt og lokalt plan, også på tværs af grænserne⁵. Investeringsplanen for Europa, som blev yderligere styrket og udvidet i 2016, vil også bidrage til grænseregionernes udvikling. Planens tredje søjle, som har til formål at fjerne hindringer for investeringer, vil skabe gunstigere betingelser for grænseoverskridende investeringsprojekter⁶.

Det er i grænseregionerne, at den europæiske integrationsproces burde mærkes mest positivt — at studere, uddanne sig, arbejde, drage omsorg og gøre forretninger på tværs af grænserne er alt sammen daglige aktiviteter, som bør være mulige uanset administrative nationale grænser.

⁵ Meddelelse fra Europa-Kommissionen med titlen "Styrkelse af innovation i Europas regioner: Strategier for robust, inklusiv og bæredygtig vækst" (COM(2017) 376 af 18. juli 2017: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/da/TXT/?uri=CELEX:52017DC0376>.

⁶ Investeringsplanen: https://ec.europa.eu/commission/priorities/jobs-growth-and-investment/investment-plan_da.

Kort: Grænseregioner på land langs grænser internt i EU28 og mellem EU28 og EFTA-lande

Dokumentation indsamlet af Kommissionen viser imidlertid, at grænseregioner generelt klarer sig dårligere økonomisk end andre regioner i en medlemsstat. Adgangen til offentlige tjenester såsom hospitaler og universiteter⁷ er generelt mere begrænset i grænseregioner. Det er fortsat ofte kompliceret og omkostningskrævende at navigere mellem forskellige administrative og juridiske systemer⁸. Borgere, virksomheder, offentlige myndigheder og ikke-statslige organisationer har delagtiggjort Kommissionen i deres til tider negative erfaringer med interaktion på tværs af de indre grænser.

Det er nødvendigt med foranstaltninger, der går videre end økonomisk EU-støtte, idet disse problemer ikke kan løses alene med finansiering og investeringer. I denne meddelelse sættes

⁷ "Territories with specific geographical features", Europa-Kommissionen, GD REGIO (2009), arbejdsdokument nr. 02/2009: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/working-papers/2009/territories-with-specific-geographical-features.

⁸ Ved en grænsehindring forstås i denne meddelelse ikke blot en begrænsning af den frie bevægelighed som fastslået af EU-Domstolen, men en lov, forskrift eller administrativ praksis, som hindrer udnyttelse af det naturlige potentiale i en grænseregion, der interagerer hen over grænser.

der fokus på, hvordan EU og dets medlemsstater kan gøre interaktion på tværs af grænserne mindre kompliceret, tidskrævende og omkostningskrævende og fremme pooling af tjenesteydelser langs de indre grænser. Der ses i meddelelsen nærmere på, hvilke forbedringer der er nødvendige for at sikre, at borgerne i grænseregioner fuldt ud kan drage fordel af de muligheder, der tilbydes på begge sider af grænsen. Dermed kan EU styrke sine grænseregioner endnu mere og bidrage til at skabe vækst og beskæftigelse.

Denne meddelelse har til formål at bringe EU tættere på borgerne og at sikre, at den europæiske lovgivningsproces fungerer effektivt til fordel for borgere og virksomheder. Med hvidbogen om Europas fremtid⁹ og de efterfølgende diskussionsoplæg blev der indledt en bred debat om, hvordan EU bør udvikle sig i fremtiden, så det kan opfylde forventningerne hos alle europæere bedst muligt. Det er almindeligt anerkendt, at territorielt — og navnlig grænseoverskridende — samarbejde skaber reel merværdi for europæerne.

Denne meddelelse er også et bidrag til refleksionsprocessen, idet den indeholder forslag til foranstaltninger og anbefalinger, som gør det lettere for regionerne langs de indre landgrænser at samarbejde, bidrager til at reducere barriererne og hjælper borgere og virksomheder i grænseregionerne til at udnytte disse regioners potentiale fuldt ud.

2. VEDVARENDE PROBLEMER

På grundlag af en offentlig onlinehøring på alle EU-sprogene og efterfølgende research og drøftelser med de berørte parter¹⁰ har Kommissionen afdækket en række problematiske udfordringer, som virksomheder og borgere i grænseregionerne står over for. Selvom disse udfordringer ikke altid er specifikke for grænseregionerne, er de særligt akutte i disse regioner på grund af hyppigheden og intensiteten af interaktion på tværs af grænserne.

Historier fra livet i grænseregionerne

- En terapeut beskæftiget som arbejdstager på deltid i Belgien og som freelancer på deltid i Frankrig måtte vente otte måneder på at få pålidelige oplysninger om den gældende beskatningsordning og dermed om sin disponible indkomst.
- En person, der kom ud for en arbejdsulykke i Sverige, kunne ikke få genoptræning i Danmark på grund af utilstrækkelige gensidige aftaler inden for de to landes respektive sociale sikringsordninger.
- En elev på en teknisk skole i Belgien kunne ikke gennemføre sit lærlingeophold tæt på bopælen i Frankrig, fordi lærlingestatusen i det ene land var uforenelig med statussen i det andet.
- Folk i det nordlige Portugal, som er interesserede i at arbejde i Spanien lige på den anden side af grænsen, vil kunne være nødt til at bruge anseelige beløb på officielle oversættelser af dokumenter og vil kunne vente i flere måneder på at få deres erhvervsmæssige kvalifikationer anerkendt.

⁹ Europa-Kommissionens "Hvidbog om Europas fremtid" (COM(2017) 2025 af 1. marts 2017).

¹⁰ "Cross-Border Review":
http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/cooperation/european-territorial/cross-border/review/.

- Brandmænd kan blive tvunget til at vente ved grænsen, inden de får lov til at hjælpe deres kolleger på den anden side. I flere medlemsstater gælder der restriktioner for ambulancer, der transporterer patienter på tværs af grænser.
- Det tog 10 år at afslutte forlængelsen af Strasbourg-sporvognslinjen i Frankrig hen over grænsen til nabobyen Kehl i Tyskland, bl.a. på grund af indbyrdes forskellige normer og komplekse udfordringer vedrørende prisfastsættelse og billettering.
- Selskaber, der driver virksomhed på tværs af grænserne, har 60 % flere udgifter til de vigtigste procedurer end virksomheder, der opererer på hjemmemarkedet, hovedsagelig på grund af ekstraomkostninger til oversættelse og certificering¹¹.

Disse historier viser, at mange aspekter af livet i grænseregionerne er for komplicerede og besværlige. Samtidig har den offentlige høring og undersøgelsen understreget en række meget positive eksempler på europæisk integration og på de muligheder, grænseregionerne byder på.

- Belgiske patienter, som tidligere var nødt til at rejse 200 km tre gange om ugen for at få dialysebehandling, kan nu få denne behandling 3 km fra hjemmet lige på den anden side af grænsen i Frankrig, efter at de to medlemsstater undertegnede aftaler om at dele ressourcer i sundhedssektoren.
- Nogle børn i grænseregionerne mellem Østrig og Tjekkiet, Ungarn og Slovakiet går i tosprogede, binationale børnehaver, hvor de lærer at lege på to sprog og i to kulturer.
- Benelux-landene og Nordrhein-Westfalen i Tyskland er ved at implementere nye henstillinger, som vil fremme gensidig anerkendelse af kvalifikationer gennem samarbejde baseret på gensidig tillid til hinandens uddannelsessystemer.
- Privatpersoner kan også organisere sig effektivt med henblik på at få repræsenteret deres fælles interesser, hvilket *Groupement Transfrontalier Européen*¹² — en sammenslutning, der repræsenterer over 30 000 personer, som pendler mellem Schweiz og Frankrig — er et eksempel på.

Inspirerende eksempler som disse, hvor man har udnyttet de muligheder, der frembydes af eksistensen af en grænse, til gavn for befolkningerne i grænseregionerne, er for få og for sjældne.

Kommissionen har iværksat en analyse med henblik på at undersøge omkostningerne ved grænserelaterede komplikationer og overlapning af tjenesteydelser. Ifølge en nylig undersøgelse¹³ af de økonomiske konsekvenser af grænsehindre for BNP og beskæftigelsen i regionerne ved de indre landgrænser ville disse regioner formodentlig i gennemsnit kunne blive 8 % rigere, hvis alle de nuværende hindringer blev fjernet, og alle

¹¹ Ecorys Netherlands i samarbejde med Mazars, "Study about administrative formalities of important procedures and administrative burdens for businesses", Europa-Kommissionen, april 2017 (https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=9134&lang=da), og arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene SWD(2017) 213 af 2. maj 2017 (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TEXT/?qid=1503565263778&uri=CELEX:52017SC0213>).

¹² Le Groupement Transfrontalier Européen: <http://www.frontalier.org/>.

¹³ Politecnico di Milano (2017), *Quantification of the effects of legal and administrative border obstacles in land border regions*.

talte det samme sprog¹⁴. Dette scenario er hverken realistisk eller ønskeligt, idet Europa bygger på mangfoldighed og på nærhedsprincippet. Grænseregionerne ville imidlertid kunne opnå en stigning i BNP på 2 %, hvis blot 20 % af de eksisterende hindringer blev fjernet. Den anslåede indvirkning på beskæftigelsen er lige så betydelig med potentielt over 1 million arbejdspladser. Grænsehindringer begrænser i dag udnyttelsen af produktionsmidlerne eller gør det vanskeligt at opnå stordriftsfordele. De medfører tillige omkostninger for borgere og virksomheder. Disse negative økonomiske konsekvenser varierer fra medlemsstat til medlemsstat, men er klart størst i de lande, hvor grænseregionerne tegner sig for en væsentlig del af det nationale BNP.

Den foreliggende dokumentation viser desuden, at der ikke findes nogen nemme løsninger, og at det, at grænserelaterede udfordringer opstår, og det at finde løsninger på dem er en kompleks proces, som involverer alle forvaltnings- og offentlige myndighedsniveauer. Som mange berørte parter har påpeget, mærkes grænserelaterede problemer altid i lokalområdet, mens løsningerne sjældent findes i lokalt regi. En forudsætning for at overvinde hindringer eller begrænse kompleksitet er, at myndigheder og forvaltninger på alle niveauer arbejder hånd i hånd.

3. HVAD KAN DER GØRES?

I dette kapitel fremhæves de områder, som Kommissionen i det forberedende arbejde med de berørte parter (undersøgelse, høring og workshoper) har identificeret som havende et stort potentiale til at rydde yderligere forhindringer af vejen. Det skitserer Kommissionens rolle med hensyn til at tage positive skridt — både med egne tiltag og med støtte til andre nøgleaktører.

Hvert enkelt afsnit indeholder en kort beskrivelse af de identificerede udfordringer, illustreret med praktiske eksempler og/eller eksempler på god praksis (disse er beskrevet mere detaljeret i det ledsagende arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene). Der gives også et kort indblik i Kommissionens eller nationale institutioners igangværende foranstaltninger, og endelig foreslås der, hvor det er muligt, nye kommissionstiltag eller anbefalinger til tiltag fra medlemsstaternes og andre berørte parter side.

Gennemførelsen af de 10 tiltag, der er nævnt nedenfor, vil blive befordret med oprettelsen af et "grænsekontaktpunkt" under Kommissionen. "Grænsekontaktpunktet" vil have til opgave at 1) sikre, at der i forbindelse med vigtige fremtidige tiltag fra Kommissionens side tages behørigt hensyn til grænseoverskridende regionale dimensioner, 2) bistå medlemsstaterne og andre nøgleaktører med at adressere grænserelaterede juridiske og administrative udfordringer på regionalt plan, navnlig vedrørende gennemførelse af EU-direktiver eller koordineringskrav, 3) sørge for, at der er praktiske ordninger på plads for nye tiltag, som denne meddelelse udmøntes i, og 4) udveksle erfaringer og eksempler på god praksis effektivt og bredt med de relevante berørte parter.

¹⁴ Omkostningerne til fjernelse af hindringerne indgår ikke i denne beregning; fodnote 13 indeholder yderligere oplysninger.

3.1. Udvidelse af samarbejde og udveksling

Nye initiativer fra Kommissionens side vil ikke få den fulde tilsigtede positive virkning i grænseregionerne, hvis effektive grænseoverskridende samarbejdsordninger ikke uddybes. Det er nødvendigt, at disse ordninger — hvad enten de er institutionaliserede eller ej — afspejler den forvaltningsmæssige flerniveaudimension af beslutningsprocessen i EU. Der findes allerede flere sådanne samarbejdsordninger.

God praksis: På mellemstatsligt niveau har Nordisk Ministerråd og Beneluxunionen indført procedurer for identificering og adressering af bilaterale grænsehindre. På regionalt plan har Upper Rhine Conference eller Greater Copenhagen & Skåne Committee udviklet institutionaliserede metoder til identificering af lokale barrierer og organisering af indsatsen mod disse.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne og regionerne til at videreudvikle den løbende dialog om grænserelaterede udfordringer. Medlemsstaterne og regionerne bør være mere opmærksomme på begreber af afgørende betydning for europæisk integration, såsom gensidig anerkendelse eller tilpasning af regler og procedurer. De opfordres til at udnytte de eksisterende muligheder for at indgå aftaler eller konventioner fuldt ud. F.eks. kunne de fire makroregionale strategier¹⁵ udgøre en passende ramme for grænseoverskridende institutionelt samarbejde. I de tilfælde, hvor EU-lovgivningen udtrykkeligt foreskriver samarbejde, sådan som det bl.a. er tilfældet med mange retsakter på miljøområdet, bør dette desuden udnyttes fuldt ud.

Tiltag: Kommissionen vil for at støtte denne proces og for at sikre, at god praksis bliver formidlet, etablere et EU-dækkende **onlineekspertnetværk**, hvor aktører, der er aktive i grænserelaterede sammenhænge, kan fremlægge og drøfte juridiske og administrative grænserelaterede udfordringer og løsninger. Dette netværk vil anvende Futurium — en allerede eksisterende onlineplatform etableret af Kommissionen — og vil blive ledet af Kommissionen gennem dens grænsekontaktpunkt.

Tiltag: Kommissionen vil desuden iværksætte en åben indkaldelse af **pilotprojekter** inden udgangen af 2017. Målgruppen vil være offentlige myndigheder, der ønsker at få løst et eller flere grænsespecifikke juridiske eller administrative problemer. Projekterne kunne f.eks. fokusere på at forbedre kompatibiliteten mellem administrative systemer og derigennem fremme arbejdskraftens mobilitet via bedre muligheder for anerkendelse af kvalifikationer eller sikre harmonisering af retsstandarder. Disse projekter vil tjene som grundlag for at undersøge innovative måder at løse grænserelaterede udfordringer på. Resultaterne vil blive sammenfattet i et endeligt kompendium, som vil blive distribueret bredt og blive anvendt til at øge bevidstheden og kapaciteten blandt de vigtigste aktører. Indkaldelsen vil være åben for alle offentlige organer, der er villige til at deltage i arbejdet med at finde løsninger på

¹⁵ EU-strategien for Østersøområdet, EU-strategien for Donauområdet, EU-strategien for området omkring Adriaterhavet og Det Joniske Hav og EU-strategien for Alperegionen.

grænserelaterede udfordringer inden for deres kompetenceområde. Der vil blive udvalgt op til 20 pilotprojekter på grundlag af høj demonstrationsværdi og reproduktionspotentiale.

3.2. Forbedring af lovgivningsprocessen

For en betydelig del af de identificerede grænserelaterede problemer gælder det, at man har tilskrevet disse eksistensen side om side af forskellige regelsæt i nationale juridiske og administrative systemer som de grundlæggende årsager. Selv hvor der findes en europæisk lovramme, har medlemsstaterne en vis grad af fleksibilitet og skønsmargin, med hensyn til hvordan de implementerer denne lovgivning i deres nationale systemer. Ofte indarbejdes bestemte standarder fastsat i EU-retten med en varierende grad af stringens i de forskellige medlemsstater. Resultatet er, at når to forskellige systemer mødes ved de indre grænser, kan dette afstedkomme kompleksitet — og undertiden sågar retsusikkerhed — og medføre ekstraomkostninger.

Eksempel: Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/24/EU af 26. februar 2014 om offentlige udbud indeholder 19 tilfælde, hvor der gælder minimumsstandards, f.eks. for fastsættelse af specifikke tidsfrister. Dette giver 19 tilfælde, hvor grænseoverskridende offentlige udbud potentielt kan være særlig problematiske, idet nogle medlemsstater vil anvende længere frister end andre.

I sin pakke om bedre regulering, som blev vedtaget i 2015¹⁶, har Kommissionen foreslået en række foranstaltninger til at sikre, at territoriale aspekter indregnes i politiske løsningsmodeller. Dette sker især via gennemførelse af grundige konsekvensanalyser af lovgivning, som omfatter territoriale elementer.

God praksis: Et uafhængigt organ (Institute for Transnational and Euregional Cross-Border Cooperation and Mobility ved universitetet i Maastricht) udfører analyser af de grænseoverskridende konsekvenser af fremtidig national lovgivning og EU-lovgivning på grundlag af et arbejdsprogram, som er udviklet i samarbejde med nationale, regionale og lokale aktører, der er aktive i grænserelaterede sammenhænge, langs Nederlandenes grænser med henholdsvis Tyskland og Belgien¹⁷.

Tiltag: Kommissionen vil gøre sig yderligere bestræbelser på at identificere væsentlige **grænseoverskridende konsekvenser** under anvendelse af de eksisterende metoder og værktøjer. Kommissionen vil via sit grænsekontaktpunkt og det ovenfor beskrevne ekspertnetværk arbejde for, at aktører, der er aktive i grænserelaterede sammenhænge, i højere grad inddrages i denne proces.

Tiltag: Med henblik på at bistå medlemsstaterne i disses nødvendige koordineringsbestræbelser i deres nationale gennemførelsesproces vil Kommissionens

¹⁶ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget med titlen "Bedre regulering for bedre resultater - En EU-dagsorden" (COM(2015) 215 final af 19. maj 2015).

¹⁷ Institute for Transnational and Euregional Cross-Border Cooperation and Mobility ved universitetet i Maastricht: <https://www.maastrichtuniversity.nl/research/institute-transnational-and-euregional-cross-border-cooperation-and-mobility-item>.

grænsekontaktpunkt organisere **ekspertise og rådgivning** om grænseoverskridende regionale aspekter. Dette arbejde vil bygge på resultaterne af ovennævnte pilotprojekter og på eksisterende god praksis.

3.3. Muliggørelse af grænseoverskridende offentlig forvaltning

EU-landene har forskellige administrative kulturer og systemer. Denne forskellighed kan være en hindring, når forskellige systemer mødes. De fleste administrative procedurer har typisk en national karakter, og grænseoverskridende procedurer er mindre udbredte. Imidlertid vil aktører, der er aktive i grænserelaterede sammenhænge, regelmæssigt være nødt til at følge et andet lands procedurer. Den manglende fælles tilgang eller forståelse og det begrænsede omfang af gensidigt anerkendte dokumenter kan føre til langvarige og bekostelige procedurer, selv når det drejer sig om de vigtige begivenheder i tilværelsen.

F.eks. har nogle offentlige myndigheder indført e-forvaltning hurtigere end andre; dette kan føre til vanskeligheder i forbindelse med interaktion på tværs af grænserne, især når der gælder krav om dokumenter eller formularer. I det omfang der implementeres e-forvaltningsløsninger, anvendes disse i højere grad i en indenlandsk sammenhæng end i et grænseoverskridende perspektiv¹⁸. Interoperabiliteten mellem de offentlige myndigheders e-systemer er stadig begrænset.

Eksempel: Samspillet mellem borgerne og de offentlige myndigheder i Danmark er i vid udstrækning digitaliseret. For grænsegængere med base i et naboland kan det være kompliceret at opnå den nødvendige identifikation og de nødvendige adgangsrettigheder. F.eks. kan det korte tidsvindue for udstedelse af skattepersonnummeret resultere i forsinkelser med hensyn til at få ansættelseskontrakter og sygesikring på plads. Håndtering af visse spørgsmål uden for de digitale systemer indebærer en risiko for forsinkelser og overskridelse af frister.

I sin handlingsplan for e-forvaltning 2016-2020¹⁹ opstiller Kommissionen en langsigtet vision om åbne, effektive og inkluderende offentlige forvaltninger, som stiller grænseløse, skræddersyede digitale end-to-end-tjenester til rådighed. Selv om handlingsplanen er af overordnet karakter, foreslås der i planen foranstaltninger og værktøjer, som vil være særlig relevante for grænseregionerne, f.eks. "kun én gang-princippet" (dvs. oplysninger skal kun gives til de offentlige myndigheder én gang uanset oprindelsesland²⁰) og et automatisk oversættelsesværktøj til brug for offentlige myndigheder²¹.

¹⁸ Det fremgår af Europa-Kommissionens "EU eGovernment Report 2016", at forbedringen af de offentlige onlinetjenester har været uensartet (Digital Single Market, News, Digibytes, 3. oktober 2016): <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/eu-egovernment-report-2016-shows-online-public-services-improved-unevenly>.

¹⁹ Europa-Kommissionen, "EU-handlingsplan for e-forvaltning 2016-2020 — Fremskyndelse af forvaltningernes digitale omstilling" (COM(2016) 179 af 19. april 2016): <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?qid=1503566265012&uri=CELEX:52016DC0179>.

²⁰ Europa-Kommissionens "The "Once-Only" Principle (TOOP) Project", lanceret i januar 2017 (Digital Single Market, Project News and Results, 26. januar 2017): <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/once-only-principle-toop-project-launched-january-2017>.

²¹ Machine translation for public administrations — MT@EC: https://ec.europa.eu/info/resources-partners/machine-translation-public-administrations-mtec_en.

Tiltag: Medlemsstaternes og de regionale/lokale myndigheder er nødt til at **løfte udfordringen med e-forvaltning** og tage konkrete skridt, der vil gøre en forskel for borgerne i grænseregionerne. Kommissionen vil støtte denne proces ved aktivt at fremme eksisterende e-løsninger blandt aktører, der er aktive i grænserelaterede sammenhænge, og blandt de offentlige myndigheder, der berøres mest af grænseoverskridende udveksling af oplysninger. Med henblik herpå vil Kommissionen indtrængende opfordre til, at aktører, der er aktive i grænserelaterede sammenhænge, inddrages i dens **igangværende og fremtidige projekter vedrørende e-forvaltning**, så der kan leveres grænseoverskridende offentlige tjenester, der opfylder borgernes og virksomhedernes behov. Vellykkede igangværende projekter, såsom projektet vedrørende gensidig anerkendelse af e-ID eller systemet for elektroniske udveksling af oplysninger om social sikring (Electronic Exchange of Social Security Information (EESSI)), giver et solidt grundlag for dette.

3.4. Tilvejebringelse af pålidelig og forståelig information og støtte

Det vil tage tid og kræve en vedvarende indsats at fjerne grænsehindringerne. I mellemtiden er det af altafgørende betydning, at der er adgang til let tilgængelige og pålidelige informations- og problemløsningstjenester vedrørende det at bo eller arbejde på den anden side af grænsen. Det forberedende arbejde, der er gået forud for denne meddelelse, har understreget, at borgere og virksomheder ser manglen på pålidelige informationstjenester som et problem, der kan føre til juridisk usikkerhed, som hæmmer interaktion på tværs af grænserne eller forsinker eller fordyrer gennemførelsen af grænseoverskridende projekter.

God praksis: Det i første omgang Interreg-finansierede Infobest-netværk²² af kvikskranger i den tresidede grænseregion Oberrhein mellem Frankrig, Tyskland og Schweiz forsyner i dag borgerne med pålidelige oplysninger om alle aspekter af tilværelsen i grænseregionen, herunder beskæftigelse og uddannelse, og understøtter kontaktheden med de forskellige offentlige myndigheder på den anden side af grænserne.

Fælleseuropæiske tjenester og værktøjer såsom Dit Europa, informationssystemet for det indre marked og Solvit-netværket er nyttige i denne sammenhæng.

Tiltag: Kommissionen fremlagde for nylig et udkast til forordning om den "**fælles digitale portal**"²³, som — når den er vedtaget — via en fælles digital portal vil sikre borgere og virksomheder lettere adgang til information af høj kvalitet, administrative onlineprocedurer og bistandstjenester. Der sigtes med den fælles digitale portal på en første anvendelse af "kun én gang"-princippet på EU-plan ved at muliggøre udveksling af dokumentation direkte mellem forskellige medlemsstaters kompetente myndigheder for en række vigtige procedurer. Portalen vil også tilskynde til feedback fra brugerne, så den hele tiden kan udvikle sig med henblik på at opfylde brugernes behov, og så der kan indsamles oplysninger om barrierer i det indre marked.

²² Infobest: <https://www.infobest.eu/>.

²³ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af en fælles digital portal, der skal stille oplysninger, procedurer og bistands- og problemløsningstjenester til rådighed, og om ændring af forordning (EU) nr. 1024/2012 af 2. maj 2017: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A52017PC0256>.

Tiltag: I sin nyligt vedtagne meddelelse "Handlingsplan for at styrke Solvit: give borgerne og virksomhederne adgang til det indre markeds fordele"²⁴ forpligter Kommissionen sig til sammen med medlemsstaterne at **styrke Solvit** yderligere, således at flere borgere og virksomheder får adresseret deres grænserelaterede udfordringer.

3.5. Støtte til grænseoverskridende beskæftigelse

I forbindelse med det forberedende arbejde er arbejdskraftens mobilitet identificeret som det vigtigste af de områder, der er direkte berørt af grænsehindre. Dette gælder især for grænsearbejdere, som bor på den ene side af grænsen og dagligt eller ugentligt krydser denne for at arbejde på den anden side af grænsen²⁵.

Der findes en række værktøjer og koordineringsordninger på europæisk plan, der har til formål at lette arbejde på tværs af grænser, såsom Det Europæiske Arbejdsformidlingsnet (Eures), regler for koordinering af de sociale sikringsordninger, den europæiske referenceramme for kvalifikationer, som fremmer forståelse og sammenligning af kvalifikationer, Europass-rammen, som gør det muligt for enkeltpersoner at kommunikere deres færdigheder og kvalifikationer, det europæiske klassifikationssystem for færdigheder, kompetencer, kvalifikationer og erhverv og det europæiske erhvervspas, en EU-dækkende digital procedure for anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer. For så vidt angår finansiering ydes der både over det europæiske program for beskæftigelse og social innovation (EaSI) og via Den Europæiske Socialfond støtte til arbejdskraftens mobilitet i grænseregioner. Under EaSI-programmets Eures-akse ydes der støtte til grænseoverskridende partnerskaber, der leverer informations- og arbejdsformidlingstjenester til grænsearbejdere og deres arbejdsgivere.

God praksis: Socialsikrings- og arbejdstilsynet i Galicien og det tilsvarende tilsyn i det nordlige Portugal har oprettet et netværk, som understøttes af det lokale grænseoverskridende Eures-partnerskab, og som giver mulighed for hurtigere at rydde hindringer for grænseoverskridende mobilitet for arbejdsgivere og arbejdstagere af vejen. De har udviklet velfungerende samarbejdsbroer mellem socialsikringsinstitutioner og arbejdstilsyn i grænseregionen.

Potentialet med hensyn til de positive virkninger af de pågældende foranstaltninger/værktøjer er dog endnu ikke udnyttet fuldt ud i grænseregionerne. Der er stadig plads til forbedringer i procedurerne, bl.a. med hensyn til: gennemførelse af lærlingeophold, fuldstændig anerkendelse af færdigheder og kompetencer, adgang til ledige stillinger, identifikation af arbejdstagere, retssikkerhed med hensyn til skattemæssige spørgsmål, opnåelse af fuld socialsikringsdækning, opnåelse af erhvervsansvarsforsikring for sundhedsfagligt personale og komplicerede procedurer for udstedelse af erhvervscertifikater. Formidling af information,

²⁴ Meddelelse fra Kommissionen med titlen "Handlingsplan for at styrke Solvit: give borgerne og virksomhederne adgang til det indre markeds fordele (COM(2017) 255 af 2. maj 2017): <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX:52017DC0255>.

²⁵ Ved grænsearbejder forstås EU-/EFTA-statsborgere, der bor i ét EU- eller EFTA-land og arbejder i et andet og regelmæssigt — dagligt eller mindst en gang om ugen — krydser en eller flere grænser, uanset deres statsborgerskab (forudsat at de er statsborgere i EU-28/EFTA).

herunder til privatpersoner og arbejdsgivere, samt indsamling af data til brug i beslutningstagningen er andre områder, der skal forbedres.

Tiltag: Medlemsstaterne og de regionale myndigheder opfordres til at styrke samarbejdet mellem de **offentlige arbejdsformidlinger** i grænseregioner, herunder fælles grænseoverskridende arbejdsformidlinger, med henblik på at forbedre adgangen til information og til beskæftigelse på det grænseoverskridende arbejdsmarked. Eksisterende praksis vil blive formidlet mere bredt ved hjælp af det foreslåede ekspertnetværk, der er nævnt ovenfor.

3.6. Fremme af flersprogethed i grænseregionerne

Mangfoldigheden af kulturer og traditioner i Europa er et stort aktiv. Flersprogethed er et mål for den europæiske integration. Evnen til at tale fremmedsprog bliver også stadig vigtigere for fremme af beskæftigelsesegnethed, mobilitet og konkurrenceevne, hvilket er af særlig betydning i grænseregioner.

God praksis: Den såkaldte "France Strategy", som blev vedtaget af den tyske delstat Saarland²⁶ i 2014, fremmer tosprogethed på alle forvaltningsniveauer. Den understøttes af en læseplan, som omfatter obligatorisk franskundervisning, til brug fra førskoleniveauet. Som følge heraf er over halvdelen af alle børnehaver i området tosprogede.

Alligevel er sprog af mange blevet fremhævet som en kilde til vanskeligheder under den offentlige høring, der blev gennemført forud for denne meddelelse. Når aktører, der er aktive i grænserelaterede sammenhænge, beskriver deres erfaringer, peger de ofte på situationer, hvor ufleksibel anvendelse af forskellige sprog på de to sider af en grænse øger den administrative byrde og hæmmer en meningsfuld udveksling mellem de offentlige myndigheder og borgerne.

Kommissionen følger en strategi, som er godkendt af Rådet og er baseret på målsætningen — fastlagt af EU's stats- og regeringschefer — om, at alle borgere bør have mulighed for at lære to fremmedsprog fra en tidlig alder²⁷. I grænseregioner kan et af disse sprog ideelt set være det sprog, der tales i nabolandet. At lære sprog er også en overordnet prioritet i det europæiske program for finansiering af uddannelse, erhvervsuddannelse, ungdom og sport: Erasmus+. Programmet giver mange muligheder for støtte til sprogindlæring i grænseregioner.

Tiltag: Medlemsstaterne, regionerne og kommunerne opfordres indtrængende til at udnytte mulighederne for livslang læring til at intensivere bestræbelserne på at **fremme tosprogethed** i grænseregioner. Eksempler på nuværende god praksis bør være en inspirationskilde og vil blive fremmet yderligere af Kommissionen. Eksisterende finansieringsinstrumenter såsom Erasmus+ eller Interreg-programmerne for grænseoverskridende samarbejde vil blive brugt til støtte for disse bestræbelser, i det omfang det er relevant.

²⁶ Frankrig Saarland Strategy, oktober 2016:

https://www.saarland.de/dokumente/ressort_finanzen/MFE_Frankreich_Strategie_LangDIn4S_UK_Lay2.pdf.

²⁷ EU — Rådet for Den Europæiske Union: "Rådets konklusioner om flersprogethed og udvikling af sprogkundskaber, maj 2014: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX:52014XG0614\(06\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX:52014XG0614(06)) .

3.7. Fremme af grænseoverskridende tilgængelighed

Transport er en nøglekatalysator for udveksling mellem regioner på tværs af nationale grænser. Især offentlige transporttjenester bidrager ikke blot til at fremme integrationsprocesser, men gør også grænseoverskridende forbindelser mere bæredygtige. Manglende eller utilstrækkelige offentlige transporttjenester eller tjenester af ringe kvalitet er stadig en realitet for mange borgere i grænseregioner. Problematikken vedrører tre niveauer: 1) infrastrukturforbindelser, 2) levering af tjenesteydelser og 3) kvaliteten af tjenesteydelserne. Der er især en række tilfælde, hvor jernbaneinfrastruktur i mindre målestok mangler eller er ude af drift langs EU's indre grænser; dette skyldes flere forskellige problemer (f.eks. indbyrdes forskellige prioriteringer, forskellige juridiske/proceduremæssige/organisatoriske tilgange eller budmæssige begrænsninger).

God praksis: Under Interreg finansieres der projekter vedrørende grænseoverskridende mobilitet, hvoraf de fleste kan findes i KEEP²⁸-databasen. F.eks. har de offentlige transportvirksomheder i det tresidede grænseområde mellem Tyskland, Nederlandene og Belgien udviklet en fælles platform (<http://mobility-euregio.com>) med kombinerede køreplaner, fælles prisfastsættelse og et moderniseret billetsystem. Ved den tysk-schweiziske grænse etablerede man en ny busrute mellem Grenzach-Wyhlen (DE) og Basel (CH) for de 1 900 lokale pendlere (ud af en samlet befolkning på 14 000 indbyggere).

På EU-plan er øget harmonisering og koordinering af tekniske og juridiske standarder samt interoperabilitet i transportsektoren højt prioriterede mål. Inden for TEN-T har man haft held med koordinering og harmonisering, og dette kan tjene som et eksempel for andre politikområder end transport. F.eks. vil den kommende EU-lovgivning, når det drejer sig om tilrådighedsstillelse af EU-dækkende multimodale rejseinformationstjenester, skabe de rette rammebetingelser for samarbejde mellem alle de relevante berørte parter i trafikinformationsværdikæden²⁹.

Tiltag: Kommissionen vil fremlægge en **undersøgelse om manglende jernbaneforbindelser** langs de indre grænser i 2018. Den vil blive formidlet til de berørte parter via grænsekontaktpunktet.

Tiltag: Tilrettelæggelse og gennemførelse af grænseoverskridende offentlige transporttjenester henhører under de nationale, regionale og lokale myndigheders kompetence. Medlemsstaterne, regionerne og kommunerne opfordres derfor indtrængende til at **intensivere deres bestræbelser på at sikre borgerne mere integrerede offentlige transporttjenester af højere kvalitet**. Grænsekontaktpunktet vil formidle god praksis og yde ekspertrådgivning, i det omfang det er muligt.

²⁸ www.keep.eu.

²⁹ Vil blive gennemført ved en delegeret forordning om supplerende regler til direktiv 2010/40/EU.

3.8. Fremme af samordning af sundhedsfaciliteter

Fremme af samarbejdet mellem medlemsstaterne med henblik på at få deres sundhedstjenester til at supplere hinanden bedre i grænseregionerne er en prioriteret opgave for EU³⁰. Der findes forskellige strukturer og principper for refusion af udgifter til grænseoverskridende sundhedsydelser, hvilket resulterer i bl.a. forskellige, komplicerede procedurer for forhåndstilladelse til sundhedsydelser og udbetaling/refusion af udgifter, administrative byrder for patienter, der konsulterer specialister på tværs af grænserne, forskellige, indbyrdes uforenelige måder at anvende teknologi og udveksle patientoplysninger på og mangel på fælles tilgængelig information, herunder mangel på oplysninger på patienternes eget sprog. Begrænset tilgængelighed fra begge sider af grænsen hæmmer således en optimal udnyttelse af sundhedsfaciliteterne. Ambulance- og redningstjenester forhindres undertiden i at rykke ud på tværs af grænser.

God praksis: Den institutionelle aftale om etablering af syv organiserede grænseoverskridende sundhedsplejezoner ved den fransk-belgiske grænse³¹ har været til gavn for over 20 000 patienter, som har modtaget sundhedsydelser i nabolandet tættere på deres bopæl.

Tiltag: Kommissionen vil med en omfattende **kortlægning af grænseoverskridende samarbejde på sundhedsområdet** i EU identificere god praksis og analysere fremtidige udfordringer. Resultatet vil foreligge i 2018 og vil blive formidlet til de berørte parter via grænsekontaktpunktet. Kommissionen vil i 2018 desuden afholde et strategisk event med det formål at sætte fokus på god praksis for grænseoverskridende samarbejde på sundhedsområdet og udforske måder, hvorpå samarbejdet kan udvikles yderligere i hele Unionen.

3.9. Overvejelser om den retlige og finansielle ramme for grænseoverskridende samarbejde

EU har indført en række retlige og finansielle værktøjer til at lette samarbejdet på tværs af de europæiske grænser. F.eks. giver den europæiske gruppe for territorielt samarbejde³² enheder fra to eller flere medlemsstater mulighed for at arbejde sammen i en fælles struktur med status som juridisk person. Dette letter i mange tilfælde det grænseoverskridende samarbejde og gør det muligt for de regionale og lokale myndigheder at samarbejde, uden at der er behov for en aftale, som skal ratificeres på medlemsstatsniveau. Disse værktøjer er imidlertid på grund af deres rent institutionelle karakter ikke altid egnede til at rydde juridiske og administrative hindringer af vejen.

³⁰ Ud over selve traktatbestemmelserne kan man fremhæve direktivet om patientrettigheder i forbindelse med grænseoverskridende sundhedsydelser (2011/24/EU) og EU-forordningen om koordinering af de sociale sikringsordninger (883/2004).

³¹ *Espaces Transfrontaliers, La Communauté de santé transfrontalière:*
<http://www.espaces-transfrontaliers.org/ressources/themes/sante/sante-4/>.

³² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1082/2006 af 5. juli 2006 (EUT L 210 af 31.7.2006, s. 19), ændret ved forordning (EU) nr. 1302/2013 af 17. december 2013 (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 303).

God praksis: EGTS'en Lille-Tournai-Kortrijk Eurometropolis³³ er den største grænseoverskridende metropol i Europa. Den omfatter 14 institutioner fra Frankrig og Belgien (nationale, regionale og lokale myndigheder, udviklingskontorer...), som samarbejder om at udviske "grænseeffekten" og gøre dagligdagen lettere for områdets 2,1 millioner indbyggere.

Tiltag: En række medlemsstater overvejer fordelene ved et nyt **instrument**, som ville gøre det muligt — på frivillig basis og med de ansvarlige kompetente myndigheders samtykke — at anvende én medlemsstats regler i nabomedlemsstaten i forbindelse med et specifikt projekt eller en specifik foranstaltning af begrænset varighed, som finder sted i et grænseområde og iværksættes af lokale og/eller regionale myndigheder. Kommissionen følger nøje dette arbejde. Under hensyntagen til den dokumentation, der er tilvejebragt med de pilotprojekter, der er nævnt ovenfor (i afsnit 3.1), vil Kommissionen overveje mulighederne for at gå videre med dette instrument.

Tiltag: Medlemsstaterne og EU-institutionerne bør hurtigt indgå i en dialog med henblik på at undersøge, hvordan man med fremtidige **finansieringsprogrammer** kan yde et mere strategisk bidrag til forebyggelse og eliminering af grænsehindre samt udvikling af grænseoverskridende offentlige tjenester.

3.10. Opbygning af dokumentation for interaktion på tværs af grænserne med henblik på at sikre informeret beslutningstagning

Indsamling af data og dokumentation vedrørende grænsehindre er det første nødvendige skridt i retning af at rydde hindringerne af vejen, men der investeres kun begrænsede ressourcer i indsamling og analyse af oplysninger om grænserelaterede problemer og komplikationer. Der findes fremragende eksempler på indsamling og analyse af oplysninger i Frankrig³⁴ og Ungarn³⁵.

Tilsvarende reducerer den begrænsede tilgængelighed af statistiske og geospatiale data om de grænseoverskridende strømme de reelle muligheder for politikudformning og beslutningstagning på tværs af grænser. Der er nogle få eksempler på regionale indsatser, som andre regioner kunne basere sig på.

God praksis: Dataportalen for storregionen³⁶ i og omkring Luxembourg indsamler data fra fem nationale og regionale statistiske kontorer for at give de politiske beslutningstagere dokumentation for grænseoverskridende strømme og territoriale tendenser i et område, der er kendetegnet ved et højt interaktionsniveau (f.eks. 200 000 grænsearbejdere).

Statistiske og geospatiale data, der beskriver grænseoverskridende strømme og fænomener, er ikke altid tilstrækkeligt tilgængelige eller standardiserede til, at de politiske beslutningstagere kan træffe informerede beslutninger. Medlemsstaterne — koordineret af EU's statistiske

³³ Eurometropolis: <http://www.eurometropolis.eu/>.

³⁴ Mission Opérationnelle Transfrontalière: www.espaces-transfrontaliers.org.

³⁵ Central European Service for Cross-Border Initiatives: www.cesci-net.eu.

³⁶ Grand Région: <http://www.grande-region.lu/portal/>.

kontor (Eurostat) — bør udforske innovative dataindsamlingsmetoder (f.eks. anvendelse af georeferencer eller geokodning), som er klar til brug for grænseoverskridende analyser, f.eks. metoder til indsamling af gridbaserede data.

Tiltag: Kommissionen finansierer et **etårigt pilotprojekt med statistiske kontorer** for at teste den potentielle brug af data fra arbejdsstyrkeundersøgelser, administrative data og optællingsdata samt mobiltelefondata. Dette samarbejde med medlemsstaterne bør videreføres og styrkes på grundlag af resultaterne af pilotprojektet, som vil foreligge i 2018.

Tiltag: Kommissionen arbejder sammen med det territoriale samarbejdsprogram europæisk observationsnetværk for territorial udvikling og samhørighed (ESPON) for yderligere at **fremme territorial forskning i relation til grænseregioner**. Kommissionen baserer sig desuden på vellykkede territoriale forskningsaktiviteter, der finansieres over det syvende forskningsrammeprogram/Horisont 2020 og via Det Fælles Forskningscenter. Dette arbejde vil af grænsekontaktpunktet blive brugt til at fremme informeret beslutningstagning som reaktion på de udfordringer, grænsebefolkningerne mødes af.

4. KONKLUSIONER

EU's indre grænseregioner bidrager i vid udstrækning til Europas socioøkonomiske rigdom. Der er tale om geografiske områder, hvor de europæiske integrationsprocesser opleves i hverdagen af borgerne, virksomhederne og de offentlige myndigheder.

Erfaringen viser, at meget kan opnås ved at begrænse de negative virkninger af territoriale, juridiske og administrative afbrydelser, som fortsat opleves i grænseregioner.

Der er behov for handling på EU-plan, i samarbejde med medlemsstaterne, regionerne og andre berørte parter, med henblik på at udnytte potentialet i grænseregionerne bedre. Kommissionen har en afgørende rolle at spille i denne forbindelse. Den kan skride direkte ind på sine kompetenceområder, når den fremlægger forslag til lovgivning eller finansieringsordninger. Lige så vigtigt er det, at den også kan hjælpe medlemsstaterne og regionerne til bedre at forstå udfordringerne og udvikle operative ordninger, navnlig ved at fremme udveksling af oplysninger og formidle eksempler på vellykket praksis.

EU's budget har bidraget væsentligt til udviklingen af grænseregionerne i de seneste 25 år. Denne indsats bør fortsættes så omkostnings- og måleffektivt som muligt med de fremtidige finansieringsprogrammer, således at der fokuseres på områder med særlig stor EU-merværdi. Det kunne f.eks. overvejes at sikre, at det at finde løsninger på grænserelaterede problemer gøres til et centralt element i programmer for grænseoverskridende samarbejde. Tilsvarende bør svagheder og manglende sammenhæng på diverse politikområder, herunder på transportområdet, være en central del af disse programmer. Endelig kunne også samordning af offentlige tjenester i grænseregioner, der støder op til hinanden, og behov vedrørende opbygning af institutioner tages i betragtning.

Medlemsstaterne og regionerne har også en central rolle at spille i denne proces — de er nødt til at handle på de områder, hvor de har kompetence, med henblik på at forhindre barrierer i at opstå og løse de problemer, der allerede findes. De bør seriøst overveje en mere omfattende

koordinering (f.eks. i forbindelse med gennemførelse af EU-retten), mere udbredt gensidig anerkendelse og en højere grad af tilnærmelse til de enkelte nabolande.

Kommissionen vil træffe foranstaltninger allerede i 2017 og i de kommende år som skitseret ovenfor. Grænsekontaktpunktet vil snart blive taget i brug, således at de foreslåede foranstaltninger kan gennemføres hurtigt.

Formålet er at vise, at grænseregionerne kan øge deres bidrag til EU-borgernes sociale og økonomiske velfærd og samtidig komme til at fungere som levende laboratorier for europæisk integration til gavn for de europæiske territorier og deres indbyggere.